

Open Monumentendag barst van Europese highlights

Amersfoort, 4 september 2018 - Aanstaaend weekend openen zo'n vijfduizend monumenten in Nederland gratis hun deuren voor het publiek tijdens de BankGiro Loterij Open Monumentendag. Veel organiserende comités hebben zich bij het samenstellen van hun programma laten inspireren door het landelijke thema van dit jaar: *In Europa*. Dit thema is gekozen vanwege het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed. Gevoed door haar comités heeft Open Monumentendag uit alle twaalf provincies enkele highlights op een rij gezet die aanstaand weekend niet gemist mogen worden.

European Heritage Days: herkenning en acceptatie van verschillen

Met het thema *In Europa* komt dit jaar goed tot uitdrukking dat Open Monumentendag als evenement onderdeel uitmaakt van de European Heritage Days. Frankrijk was het eerste land dat in 1984 de Journée Portes Ouvertes organiseerde, Nederland volgde in 1987 met een eerste Open Monumentendag. Het succes van beide dagen leidde uiteindelijk tot een eerste editie van de European Heritage Days in 1991. De European Heritage Days zijn een initiatief van de Raad van Europa en de Europese Commissie. Inmiddels doen maar liefst 50 Europese landen hieraan mee. De basisgedachte achter dit Europese evenement is het Europese culturele en natuurlijke erfgoed toegankelijker maken voor het publiek, met als hoger doel de wederzijdse herkenning en acceptatie van verschillen.

Cultureel erfgoed biedt uitdagingen en kansen

Het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed is precies 100 jaar na de Eerste Wereldoorlog uitgeroepen. Het Jaar is een initiatief van de Europese ministers en werd geïnitieerd door Duitsland. Het doel van het Jaar is het vergroten van het bewustzijn over de uitdagingen en kansen op het gebied van cultureel erfgoed, en het onderstrepen van de rol van de EU om gezamenlijke oplossingen te bevorderen. Alle 50 landen proberen hieraan zo goed mogelijk invulling te geven. De BankGiro Loterij Open Monumentendag is samen met de Archeologiedagen en de Maand van de Geschiedenis één van de grote elementen van het Jaar.

De Aanraders van 2018

Met *In Europa* ligt het accent dit jaar op wat ons in Europa cultureel zoal aan elkaar bindt. Veel monumenten in Nederland hebben een verrassende, Europese dimensie. Die dimensie kan bestaan uit een bouwstijl, een voormalige bewoner, of bijvoorbeeld een Europese gebeurtenis die in het monument heeft plaatsgevonden. Al deze verhalen worden verteld op zaterdag 8 en zondag 9 september in verschillende monumenten, die elk een bezoek waard zijn. Het landelijk projectbureau Open Monumentendag heeft per provincie een aantal bijzondere monumenten en activiteiten uitgelicht die dit jaar niet gemist mogen worden.

Friesland, Groningen en Drenthe

De Aanraders per provincie zijn absolute must-sees. Zo kunnen bezoekers in Friesland niet om de Scheepstimmerwerf De Hoop in Workum heen, die als mooiste monument van Súdwest-Fryslân is verkozen en het podium vormt waarop basisschoolkinderen gedichten zullen voordragen. Woudsend bouwt een heel festival om Open Monumentendag heen met onder andere een KinderKunstroute. De stad Groningen zet vol in op het Europese thema, de gids "Europa in Groningen" leidt de bezoeker langs vijftwintig prachtige voorbeelden van Europese bouwkunst in de stad. Het Geologisch en Archeologisch Streekmuseum in Slochteren vertelt een verhaal over Europese zwerfstenen. In Drenthe mag de Radiotelescoop in Lhee niet overgeslagen worden, hiermee werd direct na de Tweede Wereldoorlog de basis gelegd voor de moderne sterrenkunde. Ook Logement Frederiksoord is de moeite waard, als de plek waar de door UNESCO genomineerde Koloniën van Weldadigheid werden opgericht.

Overijssel, Gelderland en Noord-Brabant

In Overijssel is een absoluut topmonument de Synagoge in Enschede, bekend als de mooiste synagoge van West-Europa. Kampen heeft een uitgebreid programma, met onder meer wandelroutes en Hanzebankjes voorzien van QR

codes. In Vriezenveen leren bezoekers welke bijzondere band deze plaats met Sint Petersburg heeft. Gelderland heeft met Radio Kootwijk een grote aanrader op zak, en de Muur van Mussert in Ede die onlangs werd benoemd tot rijksmonument, wordt eenmalig opengesteld en is daarmee een veelbesproken trekpleister. Nijmegen presenteert met het Hollands-Duitsch Gemaal een typisch Europees monument, In Arnhem is de Coberco fabriek een nieuwe attractie, en in het Huis der Provincie is aandacht voor Europese kunst- en architectuurstijlen. Noord-Brabant staat ook bol van de aanraders. De Bank van Luykx in Roosendaal is een architectonisch juweeltje dat in de Eerste Wereldoorlog een belangrijke rol speelde voor Belgische vluchtelingen. Het Gedenkkruis Giovanni Castione in Oirschot heeft een bijzonder verhaal over de moord op een Italiaanse marskramer, en de Nucleaire schuilkelder in Oss stamt nog uit de Koude Oorlog. Daarnaast pakt Bergen op Zoom uit met een zeer uitgebreid programma vol kunst- en kinderactiviteiten.

Flevoland, Zeeland en Limburg

Flevoland verrast in Almere met het verborgen hofje The Jewel, stadswoningen naar ontwerp van de beroemde Britse architect David Chipperfield. In Zeeland heeft Vlissingen prachtig maritiem erfgoed waaronder de Timmerfabriek, in Middelburg is het Van de Perrehuis naar Belgisch ontwerp en met fraaie stijlkamers de moeite waard. Schouwen-Duiveland presenteert een mooi programma, waaronder de Geschenkwoningen en het Watersnoodmuseum. Ook Limburg heeft voldoende voor de bezoekers in petto. Ten eerste is Slot Schaesberg een interessante cultuurhistorische publieksattractie. Deze ruïne van een renaissancekasteel zal samen met de bijbehorende Slothoeve op historisch en wetenschappelijk verantwoorde wijze herbouwd worden, het slot functioneert daarnaast als locatie voor scholing van ambachtelijke vakkennis. In Maastricht is het Gouvernementsgebouw een typisch Europees monument, hier werd het Verdrag van Maastricht getekend dat in maart het Europees Erfgoed Label ontving. Weert ten slotte heeft een uitgebreid programma in het kader van het Van Horne Jaar met veel Europees getinte monumenten.

Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht

In Utrecht opent het University College de deuren van haar monumentale universiteitsgebouwen en de Cromhoutkazerne, waar tegenwoordig internationale studenten wonen. Het Hoofdgebouw is gebouwd in neorenaissancestijl, de Commandantsvilla en zes manschapsgebouwen in de zogeheten Overgangsstijl. Paushuize, het deftige huis van paus Adrianus IV, is misschien wel de meest Europese attractie die Utrecht te bieden heeft. Het Stadhuis in Amersfoort mag ook niet gemist worden, in 1780 gebouwd in Lodewijk XVI-stijl met een voorgevel die volledig is uitgevoerd in Belgisch hardsteen. De acht Utrechtse forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zijn ten slotte een vermelding waard. Zuid-Holland barst van de monumenten en heeft dus vele aanraders. De Haringvlietdam is als onderdeel van de Deltawerken een must-see, de bijbehorende sluisen staan ook wel bekend als 'de Kraan van Europa'. Bijzonder is dat de TU Delft dit jaar voor het eerst meedoet met D: Dreamhall en B-K City, het eerste een voormalig laboratorium, het tweede de voormalige scheikundefaculteit in expressionistische stijl die inmiddels in gebruik is als faculteit Bouwkunde. Het voormalig hoofdkantoor van Gistbrocades/DSM in Delft mag met zijn bijzondere hal met glas-in-lood venster ook niet ongenoemd blijven. In Den Haag is Huis Dedel een topattractie, beroemd om het 18de-eeuwse Rococo-stucwerk van de Italiaanse kunstenaar David Buono in het trappenhuis. Het voormalige Ministerie van Economische Zaken springt eruit door de architectuur die geïnspireerd is op het Hollands classicisme uit de 17de eeuw. In Leiden vormt de Sterrenwacht een typisch Europees monument, het is de plek van waaruit Albert Einstein hemellichamen bestudeerde. Rotterdamse parels zijn het Zuiderzeeziekenhuis dat voor het eerst sinds tijden weer te bezoeken is door het publiek en voor het eerst meedoet aan Open Monumentendag, en de Noorse Zeemanskerk die compleet van hout gemaakt is door Noorse timmerlieden.

Alle Aanraders zijn na te lezen en online te vinden op www.openmonumentendag.nl/de-aanraders-van-2018.

